

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20 07 2022 р.

м. Київ

№ 643

Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2022/2023 навчального року.
3. Визнати таким, що втратив чинність наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти» від 17 серпня 2020 року № 1053.
4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) зробити відмітку у справі архіву.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20 03 20 23 р.

м. Київ

№ 308

Про внесення зміни до стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630,

НАКАЗУЮ:

1. Внести до стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 643, таку зміну:

позицію «Фахівці, додатково залучені до розроблення стандарту:» розділу I. «Преамбула» доповнити абзацом другим:

«Гришина Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, народний депутат України».

2. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) зробити відмітку у справі архіву.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
від 20.07.2022 р. № 643

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський) рівень
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Магістр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	08 Право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	081 Право

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2022**

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти (далі – Стандарт) галузі знань 08 Право, спеціальність 081 Право.

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Бойко Андрій Михайлович, доктор юридичних наук, професор; Національний експерт Проекту ЄС «Право-Justice»;

Бурдін Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор; декан юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Азаров Денис Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент; декан факультету правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Гаруст Юрій Віталійович, доктор юридичних наук, професор; завідувач відділом актуальних питань філософії права, юридичної лінгвістики, аспірантури та докторантури Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права»;

Годованик Євген Валентинович, доктор юридичних наук, доцент; професор кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету;

Дідич Тарас Олегович, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри теорії та історії права та держави Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Кагановська Тетяна Євгенівна, доктор юридичних наук, професор; ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Калиновський Богдан Валерійович, доктор юридичних наук, професор; завідувач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ;

Легеза Юлія Олександрівна, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

Пацурківський Петро Станіславович, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Степанова Тетяна Валеріївна, доктор юридичних наук, професор; завідувачка кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Хилюк Світлана Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент; директорка школи права Закладу вищої освіти «Український католицький університет»;

Шимон Світлана Іванівна, доктор юридичних наук, професор; завідувачка кафедри підприємницького та корпоративного права Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Фахівці, додатково залучені до розроблення стандарту:

Бичкова Світлана Сергіївна, доктор юридичних наук, професор; професор кафедри 103 Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;

Гришина Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, народний депутат України.

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 18.05.2021 р. № 2.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.06.2021 р. № 14.

Фахову експертизу проводили:

Барабаш Юрій Григорович, доктор юридичних наук, професор; проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Лазур Ярослав Володимирович, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

Соколенко Ольга Леонідівна, доктор юридичних наук, професор; декан юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Методичну експертизу проводили:

Бахрушин Володимир Євгенович, доктор фізико-математичних наук, професор; професор кафедри системного аналізу та обчислювальної математики Національного університету «Запорізька політехніка».

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 01.06.2022 р. № 1.

Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 21.06.2022 р. № 10.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна
Освітня кваліфікація	Магістр права
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Магістр Спеціальність – 081 Право Спеціалізація – (зазначається за наявності)
Додаткові вимоги до правил прийому	Прийом на навчання для здобуття вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освіти за спеціальністю 081 Право здійснюється за результатами Єдиного фахового вступного випробування.
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт вивчення:</i> право як соціальне явище та особливості його застосування, що ґрунтуються на правових цінностях та принципах, в основі яких покладені людська гідність та верховенство права.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері правотворчості і правозастосування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> правові доктрини, цінності та принципи на яких базується творення права, його тлумачення та особливості застосування.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методика з правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; цифрові технології, методи оцінювання та аналізу інформації, методи доведення.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та спеціальне програмне забезпечення, що застосовуються у діяльності в сфері права.</p>

Академічні права випускників	Право продовжити навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посади відповідно до Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010), які потребують наявності вищої освіти зі спеціальності 081 Право.

III. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 081 Право, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього ступеня магістра за результатами Єдиного фахового вступного випробування можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь бакалавра зі спеціальностей 081 Право або 293 Міжнародне право.

IV. Обсяг кредитів ЄКТС для здобуття ступеня вищої освіти магістр права

Обсяг освітньо-професійної програми становить 90 кредитів ЄКТС.

Обсяг освітньо-наукової програми становить 120 кредитів ЄКТС, з них обсяг дослідницької (наукової) компоненти обов'язково становить не менше 30%.

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю 081 Право, визначених цим Стандартом.

Для освітньо-професійної програми передбачається мінімум 20 кредитів ЄКТС для проходження практики.

Для освітньо-наукової програми передбачається мінімум 20 кредитів ЄКТС для проходження практики і мінімум 10 кредитів для науково-дослідницької практики.

V. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

**Спеціальні
(фахові,
предметні)
компетентності**

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Додатково для освітньо-наукової програми:

СК16. Здатність застосовувати сучасні методології науково-правових досліджень та застосовувати спеціальні методи

	<p>досліджень у певних галузях юридичної науки.</p> <p>СК17. Здатність аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень, враховуючи використання міждисциплінарних та порівняльно-правових підходів.</p> <p>СК18. Здатність використовувати наукові теорії та концепції, а також набуті практичні знання при проведенні наукових досліджень.</p> <p>СК19. Здатність брати продуктивну участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях.</p>
--	--

VI. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПР 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Додатково для освітньо-наукової програми:

РН 18. Визначати актуальну практичну чи наукову проблему, планувати і виконувати дослідження на її вирішення, обирати релевантні методологію та джерела.

РН 19. Брати продуктивну участь у виконанні теоретичних та прикладних досліджень у галузі права.

РН 20. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни у закладах освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики.

VII. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 081 Право здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.</p> <p><i>Додатково для освітньо-наукової програми:</i> у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.</p>
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері правотворчості та правозастосування або інших питань у галузі права.</p> <p>Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.</p> <p>Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.</p>

VIII. Вимоги до створення програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань, міждисциплінарних освітньо-наукових програм

Міжгалузеві та міждисциплінарні освітньо-наукові програми для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право не створюються.

IX. Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Професійні стандарти відсутні.

Х. Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

Заочна форма здобуття вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право забезпечується в обсязі не менше ніж 1/6 годин аудиторного (контактного) навантаження з навчальних дисциплін від запланованих кредитів (ЄКТС).

Дистанційна форма здобуття вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право забезпечується в обсязі не менше ніж 1/6 годин аудиторного (контактного) навантаження з навчальних дисциплін від запланованих кредитів (ЄКТС).

ХІ. Додаткові вимоги до структури освітніх програм, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій з професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

Додаткові вимоги до структури освітніх програм не встановлюються.

ХІІ. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами).
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584).
URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>
6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 081 Право є рамковим документом, в якому визначається сукупність обов'язкових вимог до освітніх програм підготовки магістрів за спеціальністю 081 Право стосовно:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 081 Право;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їх навчання;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших освітніх компонентів, необхідний для набуття визначених Стандартом компетентностей.

Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і програмних результатів навчання, а також запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Стандарт застосовується для визначення й оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

Затвердження порядку оцінювання результатів навчання проводиться закладом вищої освіти відповідно до вимог правових актів.

Система оцінювання результатів навчання повинна базуватись на таких основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання мають бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – єдиними для всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і абсолютно визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, кого оцінюють, і бути внеском у здійснення завдань освітньо-професійної програми.

Результати навчання мають співвідноситися з компетентностями випускника.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Рекомендовані джерела

1. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics.;
2. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013):UNESCO Institute for Statistics;
3. The European Qualifications Framework: Supporting Learning, Work and CrossBorder Mobility. URL: http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_EQF_Brochure.pdf ;
4. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area.;
5. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). [Режим доступу: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf] ;
6. Higher Education in the World 8 - Special issue. New Visions for Higher Education towards 2030. Barcelona, GUNi, May 2022. URL: https://www.guninetwork.org/files/guni_heiw_8_complete_-_new_visions_for_higher_education_towards_2030_1.pdf
7. TUNING Educational Structures in Europe (Проект Європейської Комісії "Налаштування освітніх систем в Європі (для ознайомлення з прикладами стандартів та вимог до компетеностей для різних предметних областей).
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseu.html?download=83:hlosarii-terminiv-vyshchoi-osvity-2014-r-onovlene-vydannia-z-urakhuvanniam-polozhen-novo-ho-zakonu-ukrainy-pro-vyshchu-osvitu&start=80>
9. Бахрушин В.Є. Проблеми розроблення стандартів третього рівня вищої освіти в Україні. Освітня аналітика України. 2021. № 4(15). С. 46-59. (Тільки для стандартів 3 рівня)
10. Бахрушин В.Є. Стандартизація вимог до вищої освіти, як інструмент забезпечення якості вищої освіти: рівні вищої освіти та предметні області. Освітня аналітика України. 2020. № 2(9). С. 50–66.
11. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseu.html?download=82:bolonskyi-protseu-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>
12. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia>

instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-
iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80

13. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В. М. Захарченко,
В. І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – Київ : ДП
«НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – URL: [http://erasmusplus.org.ua/korysna-
informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-
shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-
protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-
rekomendatsii&start=80](http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80)

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень Зн2 Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Уміння/навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Комунікація К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності	Відповідальність та автономія АВ1 Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів АВ2 Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн2		К1	АВ2
ЗК2	Зн1	Ум2		АВ2
ЗК3	Зн2	Ум1	К1	АВ2
ЗК4	Зн1			АВ3
ЗК5		Ум3	К2	АВ1
ЗК6		Ум1	К1	АВ3
ЗК7	Зн1	Ум1		АВ1
ЗК8		Ум2		АВ1
ЗК9	Зн2	Ум2	К1	АВ2
ЗК10	Зн2		К1	АВ2
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК1	Зн2	Ум2	К1	АВ2
СК2	Зн2			
СК3	Зн1	Ум2		АВ3
СК4	Зн2		К1	АВ3
СК5	Зн1	Ум2	К1	
СК6	Зн1			АВ3
СК7	Зн1	Ум2	К1	АВ1

CK8		УМ2	К1	АВ1
CK9	ЗН2	УМ2	К1	АВ2
CK10	ЗН1	УМ2	К1	АВ2
CK11	ЗН2		К1	АВ3
CK12		УМ3	К1	АВ2
CK13	ЗН1	УМ3	К1	АВ2
CK14	ЗН1	УМ3	К1	АВ2
CK15	ЗН2	УМ2	К1	АВ2
	Додатково для освітньо-наукової програми			
CK16	ЗН1	УМ1	К1	
CK17	ЗН2	УМ2	К1	АВ2
CK18	ЗН1	УМ1		АВ2
CK19	ЗН1	УМ3	К1	АВ3

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Інтегральна компетентність	Компетентності																												
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові, предметні) компетентності																		
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12	СК13	СК14	СК15	СК16	СК17	СК18	СК19
1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.	+	+			+			+		+			+	+		+	+	+					+	+				+	
2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.		+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+		+	+		+			+								
3. Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.					+	+										+	+									+		+	+	+
4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.					+	+			+		+					+	+			+				+	+		+	+	+	+
5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.						+	+	+				+		+	+	+		+									+	+	+	+
6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.				+						+			+			+	+			+	+					+				
7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.			+				+					+				+			+					+						
8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.			+	+	+	+					+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+				+	+	+	+	+
9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.				+		+	+	+											+			+	+	+						

